

Fråga om rätt till återbetalning av anmälningsavgiften när en löpartävling ställts in på grund av rådande riktlinjer om att begränsa antalet personer vid allmänna sammankomster. Även fråga om ett avtalsvillkor, som ger arrangören rätt att behålla anmälningsavgiften när tävlingen ställts in på grund av omständigheter utanför arrangörens kontroll (force majeure), är att anse som oskäligt.

Beslut 2020-06-29; 2020-06881

CT begärde återbetalning med 595 kr.

I sin anmälan till nämnden uppgav *CT* följande. Den 22 maj 2019 anmälde hon sig på internet till tävlingen Göteborgsvarvet 2020. Tävlingen skulle äga rum den 16 maj 2020. Hon betalade 595 kr som anmälningsavgift till tävlingen. Den 12 mars 2020 fick hon besked om att tävlingen ställdes in på grund av coronaviruset. Hon vill därför ha anmälningsavgiften återbetald.

Idrottsförbundet motsatte sig kravet.

I sitt svar till nämnden uppgav idrottsförbundet följande. Göteborgsvarvet arrangeras av en ideell förening. Göteborgsvarvet genererar betydelsefulla intäkter till Göteborgs friidrottsföreningar. Det ger betydande påverkan på klubbarnas ekonomi och ger föreningarna förutsättningar för att driva sina verksamheter med träning och tävling för såväl barn, ungdom, veteraner som elit. Vid anmälan till Göteborgsvarvet finns bl.a. information om villkor till deltagare. Där anges bl.a. att ett lopp får ställas in med anledning av omständighet utanför förbundets kontroll eller om förbundet eller myndighet bedömer att det är nödvändigt för deltagares säkerhet eller hälsa eller om förbundet inte beviljas de myndighetstillstånd som krävs för att kunna genomföra loppet. Av villkoren framgår att förbundet i sådana fall inte är skyldigt att återbetala anmälningsavgiften.

Den 11 mars 2020 meddelade regeringen en förordning om förbud för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med mer än 500 deltagare. Förbundet tog därför beslutet att ställa in Göteborgsvarvet. Den 26 mars 2020 togs sedan beslutet att inte alls genomföra tävlingen under 2020.

Allmänna reklamationsnämnden gjorde följande bedömning.

Är idrottsförbundet i detta sammanhang att betrakta som en näringsidkare?

Nämnden får enligt sin instruktion behandla tvister mellan konsumenter och näringsidkare som härrör från ett avtal om köp av en vara, tjänst eller annan nyttighet (se 3 § första stycket första punkten i instruktionen). För att nämnden ska kunna pröva den nu aktuella tvisten krävs alltså att idrottsförbundet i detta sammanhang kan anses vara en näringsidkare. Enligt 2 § andra punkten i instruktionen ska med näringsidkare förstås en fysisk eller juridisk person som handlar för ändamål som har samband med den egna näringsverksamheten. Liknade definitioner av begreppet näringsidkare finns på annat håll i den konsumenträttsliga lagstiftningen, t.ex. i konsumentköplagen. Förarbetena till sådan annan lagstiftning blir därför av betydelse för att bestämma begreppet.

Av dessa förarbeten framgår bl.a. att verksamheten ska vara av ekonomisk karaktär (se prop. 2001/02:134 s. 81) och att det inte krävs att verksamheten bedrivs i vinstsyfte (se prop. 1989/90:89 s. 60). Termen näringsidkare ska enligt förarbetena ses i vidsträckt mening. Så snart mer än något enstaka uppdrag eller försäljning genomförs så ska den fysiska eller juridiska personen normalt anses vara en näringsidkare (se sistnämnda prop. s. 60). I den rättsliga litteraturen har framhållits att även ideella föreningar som säljer varor eller tjänster omfattas av begreppet näringsidkare (se Eriksson, Nordling, Palm, Konsumentköp, En kommentar till konsumentköplagen, 2011, s. 46 f).

Idrottsförbundet har i stor omfattning sålt deltagarrätter till Göteborgsvarvet. Det rör sig alltså om en ekonomisk verksamhet som avser mer än någon enstaka försäljning. Huruvida verksamheten bedrivs i vinstsyfte eller inte saknar betydelse. Nämnden anser att idrottsförbundet i detta sammanhang är att betrakta som en näringsidkare. Nämnden är därför behörig att pröva tvisten mellan CT och förbundet.

Grundläggande avtalsrättsliga regler

Idrottsförbundet är i egenskap av arrangör av Göteborgsvarvet att anse som säljare av rätten att delta i ett idrottsevenemang och CT är att anse som köpare. Någon särskild lagstiftning som tar sikte på brott mot avtal om tillhandahållande av deltagarrätter i ett sådant idrottsarrangemang finns inte. Det är i stället allmänna avtalsrättsliga regler som ska tillämpas.

En grundläggande princip inom avtalsrätten är att avtal ska hållas. Den som har sålt en vara eller en tjänst och som sedan inte levererar den har normalt inte rätt till betalning. Högsta domstolen har i rättsfallet NJA 2008 s. 642 framhållit att det är en grundläggande avtalsrättslig princip att den som inte erhåller en avtalad prestation inte heller är skyldig att betala för den.

Utifrån dessa allmänna regler skulle alltså Idrottsförbundet vara skyldigt att till CT återbetala anmälningsavgiften.

Begränsning av återbetalningsskyldigheten genom avtalsvillkor

Det är dock inte uteslutet att en arrangör av ett idrottsevenemang genom villkor i avtalet med köparen av en rätt att delta i arrangemanget kan begränsa sin skyldighet att göra återbetalning (jfr prop. 2013/14:15 s. 53, där det som ett exempel anges att det får avtalas att skyldigheten för näringsidkaren att återbetala vad konsumenten har betalat inte ska gälla, om en fritidsaktivitet måste ställas in på grund av vädret). Det ankommer i så fall på arrangören att visa att det finns sådana avtalsvillkor. Idrottsförbundet har i ärendet åberopat villkor som ger förbundet rätt att ställa in loppet med anledning av omständighet utanför förbundets kontroll eller om förbundet eller myndighet bedömer att det är nödvändigt för deltagares säkerhet eller hälsa eller om förbundet inte beviljas de myndighetstillstånd som krävs för att kunna genomföra loppet. Av villkoren framgår att förbundet i sådana fall inte är skyldigt att återbetala anmälningsavgiften. Av handlingarna i ärendet framgår att dessa villkor funnits tillgängliga på den hemsida där anmälan skulle ske för den som ville på internet anmäla sig

till Göteborgsvarvet. Villkoret måste därför anses utgöra en del av avtalet mellan CT och Idrottsförbundet.

Nämnden anser att de omständigheter som lett till att Göteborgsvarvet 2020 behövt ställas in utgör sådana omständigheter utanför förbundets kontroll som nämns i de angivna avtalsvillkoren. Nämnden anser därför att avtalsvillkoren gäller för den uppkomna situationen och att det innebär att CT därför enligt avtalsvillkoren inte är berättigad att återfå anmälningsavgiften.

Finns det skäl att jämka avtalsvillkoren eller att lämna dessa utan avseende?

Det återstår dock för nämnden att pröva om avtalsvillkoren skulle kunna jämkas eller lämnas utan avseende med stöd av någon avtalsrättslig bestämmelse. I blickpunkten kommer då bestämmelserna i 36 § avtalslagen. Av dessa framgår att ett villkor i ett avtal kan jämkas eller lämnas utan avseende om villkoret är oskäligt med hänsyn till avtalets innehåll, omständigheterna vid avtalets tillkomst, senare inträffade förhållanden och omständigheterna i övrigt. Vid prövningen av detta ska särskild hänsyn tas till behovet av skydd för den som i egenskap av konsument eller annars intar en underlägsen ställning i avtalsförhållandet.

Nämnden konstaterar att avtalsvillkoret innebär att Idrottsförbundet på deltagarna har lastat över risken för att arrangemanget på grund av omständigheter utanför arrangörens kontroll inte kan genomföras. Att en ideell organisation och en deltagare i ett av organisationen anordnat idrottsarrangemang kommer överens om att deltagaren ska stå för den risken framstår enligt nämndens uppfattning inte i sig som oskäligt under förutsättning att den risk som deltagaren får bära i pengar räknat inte uppgår till ett så stort belopp. Anmälningsavgiften har inte uppgått till ett så stort belopp. Det är vidare av betydelse att de omständigheter som gjort att tävlingen behövt ställas in uppkommit utan att den ideella organisationen haft någon påverkan på det och att den ideella organisationen inte heller haft möjlighet att undvika eller övervinna dessa omständigheter. Inte heller i övrigt har det framkommit någon omständighet i ärendet som gör att avtalsvillkoret framstår som oskäligt. Nämnden anser därför att det inte finns skäl att jämka avtalsvillkoret eller att lämna det utan avseende

Sammanfattande slutsats

Nämnden anser att CT inte har rätt att återfå anmälningsavgiften. Hennes krav om att återfå denna ska därför avslås.